

Generaties²

Mirjam Oosterman

Wat maakt de komst van een baby allemaal los bij hun jonge ouders? Welke effecten heeft dit op de invulling die ouders geven aan het ouderschap en wat merkt het kind hier precies van?

Generaties²

Generaties² is een longitudinale studie naar ouderschap en geestelijke gezondheid. Generaties² begint met metingen vroeg in de zwangerschap en volgt de zwangeren tot hun kinderen naar de basisschool gaan. Om verschillen in voorbereiding op het ouderschap in kaart te brengen wordt zowel gekeken naar gevoelens en emoties van aanstaande ouders, de manier waarop deze gereguleerd worden, alsook naar cognities, met name de verwachtingen die aanstaande ouders hebben ten aanzien van hun kind en hun eigen rol als ouder. Hoe goed verwachten ze de uitdagingen van het ouderschap aan te kunnen en in hoeverre speelt hierbij de opvoeding die ze zelf hebben genoten een rol? Daarnaast is de vraag hoe robuust deze verwachtingen zijn ofwel hoe snel aanstaande ouders uit het veld te slaan zijn bij potentieel lastige situaties in het ouderschap.

Werving via verloskundigen

Sinds 2009 werkt een groot aantal van de verloskundigenpraktijken in Amsterdam en omgeving mee aan het werven van zwangere (primipara) vrouwen voor het onderzoek. Inmiddels omvat het Generaties² cohort 1300 vrouwen en het streven is om het cohort uit te breiden tot 1500 vrouwen met een eerste zwangerschap (multipara worden geëxcludeerd). De verwachting is dat de werving in de zomer van 2012 afgerond kan worden.

'Bijzondere' zwangerschappen

Binnen Generaties² wordt er veel aandacht besteed aan zwangerschappen in bijzondere situaties. Deze aanstaande moeders (en hun partners) hebben met elkaar gemeen dat ze een verhoogde kans hebben op stress, spanning en onrust tijdens de zwangerschap en het vroege ouderschap. Op dit moment zijn er vier deelstudies naar deze bijzondere zwangerschappen: (a) 150 zwangeren met een risicovolle achtergrond (bv vrouwen met jeugdzorgverleden, tienermoeders), (b) 150 zwangeren

Mirjam Oosterman, PhD is verbonden aan de Vrije Universiteit van Amsterdam, Clinical Child and Family Studies

met positieve screening op angst en depressie, (c) 138 zwangeren met een prenatale diagnose van een aangeboren afwijking bij hun kind en (d) 75 zwangeren met ernstige gedragsproblematiek die in een gesloten setting (Moeder & Kind huis van LSG-rentray) verblijven. Daarnaast is er een vijfde deelstudie gericht op 150 laagrisicozwangeren (e).

Zwangerschap en jong ouderschap in kaart

De zwangere deelnemers worden zo vroeg mogelijk na het begin van de zwangerschap gevolgd (rond 12 weken). In totaal vullen de vrouwen uit het cohort op drie momenten tijdens de zwangerschap en op 6 momenten na de geboorte verschillende vragenlijsten in. Daarnaast worden er intensieve metingen gedaan binnen de deelstudies. Deze bestaan uit interviews, observaties van de ouder-kindrelatie, fysiologische metingen van stressregulatie en neuropsychologische taken gericht op executieve functies. Ook aan de partners van de zwangeren wordt gevraagd om na de geboorte van het kind vragenlijsten in te vullen.

Coaching voor ouders met prenatale diagnose

In het kader van de deelstudie gericht op zwangeren met een prenatale diagnose wordt er, aan ouders die besloten hebben de zwangerschap niet af te breken, een kortdurende coaching aangeboden (in de vorm van een gerandomiseerde gecontroleerde trial). Hoewel niet altijd duidelijk is hoe ernstig het kind zal zijn aangedaan, lijken ouders met een prenatale diagnose van een aangeboren afwijking bij hun kind al tijdens de zwangerschap meer stress en psychische klachten te ervaren. Ook kan het krijgen van een prenatale diagnose druk uitoefenen op de partnerrelatie wanneer de reactie op de diagnose en de beleving ervan sterk verschilt tussen partners. De coaching bestaat uit drie sessies en richt zich enerzijds op het verminderen van stress tijdens de zwangerschap en anderzijds op het helpen van (aanstaande) ouders zich gezamenlijk voor te bereiden op de zorg en opvoeding van een kind dat mogelijk extra zorg en steun nodig heeft.

Samenwerking essentieel

De samenwerking met verloskundigenpraktijken is cruciaal. In deze laatste fase van de werving is er naast de bestaande samenwerkingpartners vooral behoefte aan samenwerking met verloskundige praktijken of andere zorgaanbieders die regelmatig 'bijzondere zwangerschappen' begeleiden, zoals de hierboven beschreven groepen (tienerzwangerschappen, zwangeren met een problematische opvoedingsgeschiedenis of zwangeren met angst en depressieve klachten).

Generaties² is een initiatief van de afdeling Ontwikkelingspedagogiek (Faculteit Psychologie en Pedagogiek) van de Vrije Universiteit Amsterdam (projectleiders: prof. Carlo Schuengel en dr. Mirjam Oosterman). Het Generaties² team werkt samen met verloskundige praktijken in Amsterdam en omgeving, het VUmc, het Centrum Prenatale Screening VUmc, het UMC St Radboud, het St Lucas-Andreas ziekenhuis en verschillende hulpverleningsinstellingen (Altra, FIOM, LSG-Rentray, GGZIngeest/Mamakits, De Bosgroep, Triade). ■

Accreditatie nodig?

Nieuw systeem 'voor accreditatie deskundigheidsbevordering

Vanaf 1 januari 2012 gebruikt de KNOV een nieuw systeem, genaamd PE-online, voor het aanvragen van accreditatie van deskundigheidsbevordering. Vanaf dan kunnen aanbieders van deskundigheidsbevordering zoals nascholingsactiviteiten, vaardigheidstrainingen spoedeisende handelingen, Methodisch Intercollegiaal Overleg enzovoort hun aanvragen voor accreditatie digitaal indienen bij de KNOV via 'PE-online.

Account aanvragen

Om een aanvraag in te dienen heeft u een gebruikersnaam en wachtwoord nodig. Dit kunt u binnenkort aanvragen via de website van de KNOV. Vervolgens kan via de website accreditatie worden aangevraagd. De criteria voor accreditatie en de kosten van accreditatie blijven ongewijzigd.

Vragen over PE-online

Voor vragen over accreditatie kunt u contact opnemen met het Bureau Kwaliteitsregister van de KNOV, kwalitytsregister@knov.nl ■